

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRAJĄ KOLONIJĄ IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2022-06-13 Nr. 4D-2022/1-442

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022 m. balandžio 25 d. gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN-AK, Įstaiga, įstaiga, pataisos įstaiga) ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – Kalėjimų departamentas) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo kreipimuisi, susijusius su jo teisės paskambinti įgyvendinimu (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, pateiktos šios:

2.1. „Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriui buvau pateikęs 2022 m. sausio 7 d. datuotą skundą ryšium su nuteistųjų teisėmis paskambinti ir apsipirkti parduotuvėje [...], skųsdamas įstaigos praktiką į nuteistųjų mėnesinį išlaidų limitą, kuris bausmių vykdymo įstatyme numatytas kaip nuteistojo įstatyminės teisės apsipirkti dalis, įtraukti su kita įstatymine teise – teise paskambinti – susijusias būtinas nuteistųjų išlaidas (t. y. skambinimo sąskaitos pildymui jų išleidžiamas pinigų sumas, kuriomis sąlygotas teisės skambinti realizavimas). Tokiu būdu [...] varžomos nuteistųjų teisės apsipirkti bei paskambinti“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Į minimą skundą (*reng. past.* Pareiškėjo 2022 m. sausio 7 d. skundas) gavau įstaigos 2022 m. vasario 1 d. raštą Nr. 7-659 su prie jo pridėtu Kalėjimų departamento laisvės atėmimo vietų įstaigoms (kaip suprantu – visoms pataisos įstaigoms) adresuotu 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštu Nr. 1S-2641, pastarajame išdėstyta Kalėjimų departamento pozicija, tame tarpe, dėl su nuteistųjų įstatymine teise paskambinti susijusių išlaidų įtraukimo į nuteistųjų mėnesinį išlaidų limitą. Kaip galima suprasti iš pataisos įstaigos man duoto rašto, vykdydama skundžiamą praktiką įstaiga iš esmės vadovaujasi Kalėjimų departamento rašte pateiktu išaiškinimu (traktuote) ir tuo pagrindu mano skundas yra konstatuotas nepagrįstu“;

2.3. „Dėl pataisos įstaigos rašto (*reng. past.* Pravieniškių PN-AK 2022 m. vasario 1 d. raštas Nr. 7-659) pateikiau 2022 m. kovo 1 d. datuotą skundą Kalėjimų departamento direktoriui [...]. Į skundą gavau Kalėjimų departamento 2022 m. balandžio 5 d. raštą Nr. 2S-892, iš kurio matyti, jog mano skundas išnagrinėtas neišsamiai ir nevisapusiškai.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022 m. gegužės 9 d. raštu Nr. 4D-2022/1-442/3D-1050 kreipėsi į Pravieniškų PN-AK direktorių prašydama paaiškinti Skunde aprašytas aplinkybes. 2022 m. gegužės 23 d. Seimo kontrolierė gavo Pravieniškų PN-AK 2022 m. gegužės 23 d. raštą Nr. 14-7019.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose pateikta ši informacija:

4.1. „Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso [...] 97 straipsnio 4 dalį, Įstaigos nuteistųjų išlaidos, susijusios su nuteistųjų teisės paskambinti įgyvendinimu, yra įskaitomos į pinigų sumą, už kurią nuteistieji gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų (tik tuo atveju, kai Įstaigos nuteistieji nusiperka telefono kortelės papildymą Įstaigos teritorijoje veikiančioje parduotuvėje už savo asmeninėje sąskaitoje turimas lėšas). Tačiau, kai Įstaigos nuteistiesiems telefono kortelę papildė kiti asmenys, internetinėje svetainėje <...> arba nuteistieji pateikia rašytinį prašymą Turto valdymo skyriaus darbuotojams (buhalterijoje) papildyti telefono kortelę, tada Įstaigos nuteistųjų išlaidos, susijusios su nuteistųjų teisės paskambinti įgyvendinimu, nėra įskaitomos į pinigų sumą, už kurią nuteistieji gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų“;

4.2. „Nuteistasis [...] į Pravieniškų pataisos namus-atvirąją koloniją [...] kreipėsi su 2022-01-07 skundu Nr. 71(14)7 ir 2022-01-20 skundu Nr. 71(21)63, pateiktas atsakymas 2022-02-01 Nr. 7-659“:

4.2.1. Pareiškėjo 2022 m. sausio 7 d. kreipimesi į Pravieniškų PN-AK rašoma:

„Skundas paduodamas ryšium su nuteistųjų įstatyminėmis teisėmis paskambinti bei įsigyti prekių įstaigos parduotuvėje, konkrečiai – dėl skambinimo kortelių sąskaitų papildymams nuteistųjų išleidžiamų pinigų neteisėto įskaitymo į mėnesinės pinigų sumos limitą, kurį nuteistieji gali išleisti įstaigos parduotuvėje, ir dėl galimybės nuteistiesiems pildyti skambinimo kortelių sąskaitą internetu neteisėto nebuvimo. [...]. Bausmių vykdymo kodekso 97 straipsnio 3 dalis reglamentuoja didžiausią pinigų sumą, kurią nuteistieji gali per mėnesį išleisti įstaigos parduotuvėje asmeninių daiktų įsigijimui. Skambinimo kortelių sąskaitų papildymams iš įstaigos parduotuvės įsigyti [...] nuteistųjų išleidžiamas sumas Įstaiga neteisėtai įskaito į jų mėnesinį išlaidų limitą. [...]. Skambučių kortelės sąskaitos papildymų pirkimas iš įstaigos parduotuvės turi neigiamą įtaką nuteistojo mėnesio išlaidų limitui, kai skambučių kortelės sąskaitos pildymas internetu įtakos šiuo požiūriu neturi, taigi ir šiuo aspektu galima konstatuoti akivaizdų nuteistųjų diskriminacijos veiksnį. Dėl paminėtų priežasčių, esu įsitikinęs, kad pataisos įstaigos buhalterija pagal nuteistojo raštišką prašymą privalo pervesti jo pageidaujama įstaigos banko sąskaitoje norimą sumą internetu į jo skambinimo kortelės sąskaitą. Tokios galimybės šiuo metu nebuvimą aptartais pagrindais vertinu neteisėtu“;

4.2.2. Pareiškėjo 2022 m. sausio 20 d. kreipimesi į Pravieniškų PN-AK rašoma:

„Sutinkamai su bausmių vykdymo įstatymo nuostatomis, turiu teisę įstaigos parduotuvėje per mėnesį išleisti 126,00 EUR, tačiau šį mėnesį man užtikrinta galimybė asmeninių daiktų įsigyti tik už 117,20 EUR, nes š. m. sausio 5 d. Įstaiga neteisėtai į paminėtą limitą įskaitė mano išlaidas, susijusias su įstatymine teise paskambinti (t. y., į minimą limitą įskaitė 8,80 EUR sumą, už kurią įsigijau skambučių kortelės sąskaitos papildymus, nors nuteistojo išlaidos, susijusios su teise paskambinti, negali būti įskaitomos į šį limitą – [...]). Dėl minėtų priežasčių š. m. sausio 19 d. parduotuvėje įsigijau ne visas pageidaujamas prekes“;

4.2.3. Pravieniškų PN-AK 2022 m. vasario 1 d. atsakyme į šios pažymos 4.2.1 ir 4.2.2 punktuose nurodytus Pareiškėjo kreipimusis rašoma:

„Atsižvelgiant į šiuo metu galiojančias BVK (*reng. past.* Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas) nuostatas, kuriose įtvirtintas baigtinis asmeninių daiktų, kurių įsigijimui patirtos išlaidos neįskaitomos į didžiausią nustatytą sumą, sąrašas, informuojame, kad kitų asmeninių daiktų, nei išvardinti BVK 97 straipsnio 4 dalyje, įsigijimui patirtos išlaidos įskaitomos į nustatytą didžiausią

pinigų sumą, todėl gražinti į Jūsų asmeninę sąskaitą 8,80 EUR, kuriuos 2022 m. sausio 5 d. išleidote įstaigos parduotuvėje, įsigytiems skambinimo kortelės sąskaitos papildymams, nėra nei galimybių, nei teisinio pagrindo. Paaiškinimui pateikiame Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2021 m. rugpjūčio 12 d. rašto Nr. 1S-2641 „Dėl išlaidų už įsigytus asmeninius daiktus įskaičiavimo į nustatytą didžiausią pinigų sumą“ kopiją.

Vadovaujantis Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-573 „Dėl suimtųjų, nuteistųjų bei nuteistųjų arešto bausme skambinimo ir kalbėjimo telefonu bei vaizdo skambučių įranga tvarkos aprašu patvirtinimo“, Įstaiga pildo nuteistųjų <...> sistemos skambinimo korteles. Kortelės pildomos internetiniame tinklalapyje <...>.

Jūsų teiginys, kad pataisos įstaigos Turto valdymo skyriaus (buhalterijoje) pagal nuteistojo prašymą iš jo asmeninių lėšų papildyti <...> sistemos skambinimo korteles nėra galimybės – neteisingas. Nuo minėto Įstaigos direktoriaus įsakymo įsigaliojimo dienos nuteistieji turi galimybę ir teikia prašymus direktoriaus vardu <...> sistemos kortelių papildymui.

Taip pat Jūsų kortelę <...> sistemoje gali papildyti ir Jūsų artimieji.

Remiantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 183 straipsnio 2 dalimi, ši atsakymą į Jūsų skundus per vieną mėnesį galite apskųsti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriui“;

4.2.4. Kalėjimų departamento 2021 m. rugpjūčio 12 d. rašte Nr. 1S-2641 rašoma:

„Kalėjimų departamentas [...] gavo Panevėžio pataisos namų 2021 m. liepos 12 d. raštą Nr. S-1982 „Dėl vieningos praktikos taikymo apskaičiuojant didžiausią pinigų sumą, už kurią nuteistieji gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų“ (toliau – raštas), kuriuo prašoma pateikti nuomonę, ar apskaičiuojant didžiausią pinigų sumą, už kurią nuteistieji gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų, į šią sumą reikia įtraukti pinigų sumas, už kurias nuteistieji įsigyja:

- vaistinius preparatus, vitaminus ir gydytojo rekomenduotas medicinos priemones;
- kortelių, skirtų skambinti pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) įrengtu telefonu,

papildymus, kai korteles papildė Turto valdymo skyriaus buhalteris.

Atsakydami į rašte pateiktus klausimus paaiškiname, kad nuteistųjų teisę nusipirkti asmeninių daiktų reglamentuoja Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso [...] 97 straipsnis, kuriame nurodyta, kad šio kodekso 92 straipsnyje nurodytus asmeninius daiktus nuteistieji turi teisę nusipirkti. Aptariamo straipsnio 3 dalyje nustatytos didžiausios pinigų sumos (priklausomai nuo to, kokiai grupei priskirtas nuteistasis), už kurias nuteistieji (išskyrus 5 dalyje nurodytus nuteistuosius) gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų, o 4 dalyje nurodytas baigtinis asmeninių daiktų (laikraščiai, žurnalai, knygos ir elektros prietaisai), kuriems įsigyjant patirtos išlaidos neįskaitomos į didžiausią pinigų sumą, už kurią nuteistieji gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų, sąrašas.

Atsižvelgiant į aptartas šiuo metu galiojančias BVK nuostatas, kuriose įtvirtintas baigtinis asmeninių daiktų, kurių įsigijimui patirtos išlaidos neįskaitomos į didžiausią nustatytą sumą, sąrašas, manytina, kad kitų asmeninių daiktų, nei išvardinti BVK 97 straipsnio 4 dalyje (t. y., ir tų, kurie paminėti rašte) įsigijimui patirtos išlaidos turėtų būti įskaitomos į nustatytą didžiausią pinigų sumą.

Pažymėtina, kad Kalėjimų departamentas yra pateikęs Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai nuomonę dėl tikslingumo keisti galiojančią reglamentavimą, įtvirtinant galimybę į didžiausią pinigų sumą neįtraukti išlaidų už vaistinių preparatų, o ypač medicinos priemonių įsigijimą.“

5. Seimo kontrolierė 2022 m. gegužės 9 d. raštu Nr. 4D-2022/1-442/3D-1049 kreipėsi į Kalėjimų departamento direktorių prašydama paaiškinti Skunde aprašytas aplinkybes. 2022 m. gegužės 27 d. Seimo kontrolierė gavo Kalėjimų departamento 2022 m. gegužės 27 d. raštą Nr. 1S-2025.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose pateikta ši informacija:

5.1. „informuojame, kad Kalėjimų departamente [...] 2022-03-10 gautas Pareiškėjo

2022-03-01 skundas. Atsakymas į šį skundą pateiktas Kalėjimų departamento 2022-04-05 raštu Nr. 2S-892“;

5.2. Pareiškėjo 2022 m. kovo 10 d. kreipimesi į Kalėjimų departamentą rašoma:

„2022 m. sausio 7 d. skundu [...] kreipiausi į Pravieniškių PN-AK direktorių dėl Įstaigos neteisėto veiksmo – 2022 m. sausio 5 d. įstaigos parduotuvėje mano įsigytų skambinimo kortelės sąskaitos papildymo kodų kainos (viso 8,80 EUR) įskaitymo į mano mėnesio išlaidų limitą [...]. Skundu reikalavau anuliuoti minimą įskaitymą, kadangi su įstatymine teise skambinti susijusios nuteistojo išlaidos negali būti įtrauktos į minimą limitą. [...] Į 2022 m. sausio 7 d. skundą gavau Įstaigos direktoriaus 2022 m. vasario 1 d. raštą [...], kuriuo mano skundą tenkinti atsisakyta. [...]. [...], vertinu, kad Pravieniškių PN-AK š. m. sausio 5 d. nepagrįstai ir neteisėtai į mano mėnesinį išlaidų limitą įskaitė 8,80 EUR sumą, kurią tą dieną išleidau parduotuvėje įsigydamas skambinimo kortelės sąskaitos papildymo kodus“;

5.3. Kalėjimų departamento 2022 m. balandžio 5 d. rašte Nr. 2S-892 rašoma:

„Paiškiname, kad nuteistųjų teisę nusipirkti asmeninių daiktų reglamentuoja Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso [...] 97 straipsnis, kuriame nurodyta, kad šio kodekso 92 straipsnyje nurodytus asmeninius daiktus nuteistieji turi teisę nusipirkti. Aptariamo straipsnio 3 dalyje nustatytos didžiausios pinigų sumos (priklausomai nuo to, kokiai grupei priskirtas nuteistasis), už kurias nuteistieji (išskyrus 5 dalyje nurodytus nuteistuosius) gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų, o 4 dalyje nurodytas baigtinis asmeninių daiktų (laikraščiai, žurnalai, knygos ir elektros prietaisai), kuriems įsigyjant patirtos išlaidos neįskaitomos į didžiausią pinigų sumą, už kurią nuteistieji gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų, sąrašas.

Atsižvelgiant į aptartas šiuo metu galiojančias BVK nuostatas, kuriose įtvirtintas baigtinis asmeninių daiktų, kurių įsigijimui patirtos išlaidos neįskaitomos į didžiausią nustatytą sumą, sąrašas, manytina, kad kitų asmeninių daiktų, nei išvardinti BVK 97 straipsnio 4 dalyje, įsigijimui patirtos išlaidos (tame tarpe ir išlaidos už korteles, skirtas skambinti pataisos įstaigoje įrengtu taksofonu) turėtų būti įskaitomos į nustatytą didžiausią pinigų sumą.

Kalėjimų departamento nuomone, Pravieniškių PN-AK administracijos atsakymas, kuriuo buvo atsakyta į Jūsų nusiskundimą dėl išlaidų skaičiavimo už telefoninius pokalbius, yra išsamus ir pagrįstas, atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nustatytus principus.

Vadovaujantis BVK 183 str. nuostatomis, šis Kalėjimų departamento sprendimas per dvidešimt dienų nuo jo įteikimo gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (BVK):

- 97 straipsnis „Nuteistųjų teisė nusipirkti asmeninių daiktų“ – „1. Šio Kodekso 92 straipsnyje nurodytus asmeninius daiktus nuteistieji turi teisę nusipirkti. 2. Atviroje kolonijoje ir pusiaukelės namuose bausmę atliekantys nuteistieji asmeninius daiktus perkasi savarankiškai. Kitų nuteistųjų apsipirkimą organizuoja pataisos įstaiga. 3. Didžiausia pinigų suma, už kurią nuteistieji gali per mėnesį nusipirkti asmeninių daiktų, yra: 1) trijų bazinių socialinių išmokų dydžio – paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems; 2) šešių bazinių socialinių išmokų dydžio – lengvajai grupei priskirtiems nuteistiesiems; 3) dviejų bazinių socialinių išmokų dydžio – drausmės grupei priskirtiems nuteistiesiems. 4. Į šio straipsnio 3 dalyje nurodytą didžiausią pinigų sumą neįskaitomos pinigų, už kuriuos įsigyjami laikraščiai, žurnalai, knygos ir elektros prietaisai, sumos“;

- 183 straipsnis „Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas“ – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui.

Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos.“

7. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (VAI):

- 3 straipsnis „*Viešojo administravimo principai*“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs“;

- 10 straipsnis „*Administracinių sprendimų priėmimas*“ – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos.“

Tyrimo išvados

8. Skunde rašoma, kad Pareiškėjas ne kartą raštu kreipėsi į atsakingus asmenis dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepagrįstai išlaidas, susijusias su telefono sąskaitos papildymu, įtraukiant į jo mėnesinį išlaidų limitą, tačiau nei Pravieniškių PN-AK, nei Kalėjimų departamento pareigūnai nepateikė jam teisės aktų reikalavimų atitinkančio atsakymo.

9. Viešojo administravimo subjektas yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų, tarp jų, ir nuostatų, susijusių su prašymų / skundų nagrinėjimu iš esmės.

Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – Pravieniškių PN-AK ir Kalėjimų departamentas), pagal jam suteiktus įgaliojimus galintis spręsti asmens prašyme / skunde nurodytas problemas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo ir objektyvumo principų, kurie reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Atsakymą į gautą prašymą / skundą jis turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo / skundo gavimo institucijoje dienos.

10. Skundo tyrimo metu nustatyta:

10.1. Pareiškėjas 2022 m. sausio 7 d. ir 2022 m. sausio 20 d. raštais kreipėsi į Pravieniškių PN-AK skųsdamasis pareigūnų veiksmais (neveikimu), galimai nepagrįstai įtraukiant išlaidas, susijusias su telefono sąskaitos papildymu, į jo mėnesinį išlaidų limitą. Į šiuos Pareiškėjo kreipimusis per teisės aktuose nustatytą terminą, t. y., per 16 darbo dienų, buvo aiškiai ir išsamiai atsakyta Pravieniškių PN-AK 2022 m. vasario 1 d. raštu, t. y., *paaiškinta*, kad pagal BVK 97 straipsnio nuostatas visos išlaidos, kurias nuteistasis (šiuo atveju – Pareiškėjas) patiria apsipirkdamas įstaigos parduotuvėje, išskyrus BVK 97 straipsnio 4 dalyje nurodytas išimtis (į nuteistojo mėnesinį išlaidų limitą neįskaitomos pinigų, už kuriuos įsigijami laikraščiai, žurnalai, knygos ir elektros prietaisai, sumos), todėl jo patirtų išlaidų, susijusių su kortelių, skirtų telefono

sąskaitai papildyti, įsigijimu įstaigos parduotuvėje, Pareiškėjui grąžinti nėra teisinio pagrindo, *nurodyta*, kad, priešingai, negu jis teigia, yra galimybė telefono sąskaitą papildyti internetu, pateikiant prašymą Įstaigos Turto valdymo skyriaus darbuotojams, *pažymėta*, kad Pareiškėjo telefono sąskaitą internetu gali papildyti ir artimieji; taip pat *nurodyta* šio rašto apskundimo tvarka.

10.2. Atkreiptinas dėmesys, kad Pravieniškių PN-AK pareigūnai, siekdami pagrįsti savo poziciją, kartu su teisės aktų reikalavimus atitinkančiu 2022 m. vasario 1 d. atsakymu pateikė Kalėjų departamento 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštą Nr. 1S-2641, kuriame rašoma, kad į nuteistųjų mėnesinį išlaidų limitą turėtų būti įtraukiamos ne tik pinigų sumos, kurias nuteistieji sumoka pirkdami telefono sąskaitos papildymo korteles pataisos įstaigoje esančioje parduotuvėje, bet ir pinigų sumos, kuriomis telefono sąskaitas papildoma pataisos įstaigų Turto valdymo skyriaus darbuotojai pagal nuteistųjų prašymus.

Seimo kontrolierės nuomone, *šio rašto pateikimas galėjo suklaidinti Pareiškėją (pagal šios pažymos 2.2 punkto turinį, galima teigti, kad iš tiesų jį suklaidino)*, nes, visų pirma, Kalėjų departamento 2021 m. rugpjūčio 12 d. rašte pateikti paaiškinimai negalėjo būti taikomi Pareiškėjo situacijai (Pareiškėjas 2022 m. sausio 7 d. ir 2022 m. sausio 20 d. raštais skundėsi dėl situacijos, kai jis savo telefono sąskaitą pildė pirkdamas korteles Įstaigos parduotuvėje, o ne kai jis ją pildė kreipdamasis į Pravieniškių PN-AK Turto valdymo skyriaus darbuotojus), antra, pirmiau nurodyto Kalėjų departamento rašto turinys prieštarauja galimai Pareiškėjui žinomai Pravieniškių PN-AK praktikai, t. y., pasak Pravieniškių PN-AK pareigūnų, tais atvejais, kai Įstaigos Turto valdymo skyriaus darbuotojai papildoma nuteistojo telefono sąskaitą jo pageidaujama pinigų suma, ji nėra įtraukiama į šio nuteistojo mėnesinį išlaidų limitą (šios pažymos 4.1 punktas). Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmai (neveikimas), pateikiant Pareiškėjui Kalėjų departamento 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštą Nr. 1S-2641, neatitinka VAI įtvirtinto objektyvumo principo, kuris įpareigoja viešojo administravimo subjektą (šiuo atveju – Pravieniškių PN-AK) į asmenų (šiuo atveju – Pareiškėjo) skundus atsakyti aiškiai, nedviprasmiškai ir nepateikiant klaidinančios informacijos.

10.3. 2022 m. kovo 10 d. Kalėjų departamente buvo gautas Pareiškėjo 2022 m. kovo 1 d. skundas dėl Pravieniškių PN-AK 2022 m. vasario 1 d. rašto. Į šį Pareiškėjo kreipimąsi *per teisės aktuose nustatytą terminą*, t. y., per 17 darbo dienų, buvo *aiškiai ir išsamiai atsakyta* Kalėjų departamento 2022 m. balandžio 5 d. raštu, t. y., pakartotinai paaiškintas BVK 97 straipsnyje įtvirtintas teisinis reglamentavimas, nurodyta, kad Pravieniškių PN-AK pareigūnai tinkamai taikė pirmiau nurodytas teisės akto nuostatas ir pagrįstai 2022 m. vasario 1 d. rašte konstatavo, jog Pareiškėjo patirtos išlaidos, susijusios su kortelių, skirtų telefono sąskaitai papildyti, įsigijimu įstaigos parduotuvėje, turėjo būti įtrauktos į jo mėnesinį išlaidų limitą ir jų grąžinti nėra teisinio pagrindo; taip pat *apibūdinta* šio rašto apskundimo tvarka.

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas dėl Pravieniškių PN-AK ir Kalėjų departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis yra pagrįstas tiek, kiek tai susiję su Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmais (neveikimu), pateikiant Pareiškėjui Kalėjų departamento 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštą Nr. 1S-2641.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), pateikiant Pareiškėjui jį klaidinantį Kalėjų departamento 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštą Nr. 1S-2641, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

13. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Kalėjų departamento direktoriui** rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje visose Kalėjų departamentui pavaldžiose pataisos įstaigose būtų taikoma vienoda praktika, susijusi su pinigų sumų, sumokamų tiek už nuteistųjų telefono sąskaitų papildymą per pataisos įstaigos Turto valdymo skyriaus darbuotojus, tiek pataisos įstaigos parduotuvėje perkant telefono sąskaitų papildymo korteles, įtraukimu į nuteistojo mėnesinį išlaidų limitą.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė